https://www.saeima.lv/Likumdosana/8S_DK/lasa-dd=LP0158_0.htm
https://www.saeima.lv/L_Saeima8/index.htm
https://www.saeima.lv/Likumdosana/8S_DK/lasdk-dd=20030206.htm
- -
08. Saeima 06.02.2003. sēde likumprojekti Nr. 158/Lp8 dok.nr. 318, 318A (groza Satversmi) *Noraksts*
- -
0. lasījums – 06.02.2003
05.02.2003 dok. nr.318

Likumprojekts

Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē

Izdarīt Latvijas Republikas Satversmē šādus grozījumus:

1. Izteikt 68.pantu šādā redakcijā:

"68. Slēdzot starptautiskus līgumus, Latvija nolūkā stiprināt demokrātiju var deleģēt starptautiskām institūcijām daļu no valsts institūciju kompetences.

Visiem starptautiskiem līgumiem, kuri nokārto likumdošanas ceļā izšķiramus jautājumus, nepieciešama Saeimas apstiprināšana. Starptautiskos līgumus, kuros starptautiskām institūcijām tiek deleģēta daļa no valsts institūciju kompetences, Saeima var apstiprināt sēdēs, kurās piedalās vismaz divas trešdaļas no Saeimas locekļiem un apstiprināšanai nepieciešams divu trešdaļu klātesošo deputātu balsu vairākums.

Latvijas dalība Eiropas Savienībā izlemjama tautas nobalsošanā, kuru ierosina Saeima.

Ja to pieprasa vismaz puse Saeimas locekļu, būtiskas izmaiņas Latvijas dalības nosacījumos Eiropas Savienībā izlemjamas tautas nobalsošanā."

2. Izteikt 79.pantu šādā redakcijā:

"79. Tautas nobalsošanai nodotais Satversmes pārgrozījums ir pieņemts, ja tam piekrīt vismaz puse no visiem balsstiesīgiem.

Tautas nobalsošanai nodotais likuma projekts, lēmums par Latvijas dalību Eiropas Savienībā vai būtiskām izmaiņām dalības nosacījumos ir pieņemts, ja balsotāju skaits ir vismaz puse no pēdējās Saeimas vēlēšanās piedalījušos vēlētāju skaita un ja vairākums ir balsojis par likuma projekta pieņemšanu, Latvijas dalību Eiropas Savienībā vai būtiskām izmaiņām dalības nosacījumos."

Normatīvā akta projekta
"Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē"
anotācija

I Kādēļ normatīvais akts ir vajadzīgs

1. Pašreizējās situācijas raksturojums

Īstenojot "Deklarācijas par Einara Repšes vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību" 18.punktā definēto mērķi sekmēt Latvijas integrāciju Eiropas Savienībā, kā arī, ņemot vērā faktu, ka 2003.gada 16.aprīlī Latvijas valdība ir paredzējusi parakstīt līgumu par Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā, nepieciešams veikt grozījumus Latvijas tiesību sistēmā, lai tiesiski noregulētu jautājumus, kas saistīt ar Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā.

Lai arī plaši iztulkojot šobrīd spēkā esošās Latvijas Republikas Satversmes normas būtu iespējams nonākt pie rezultāta, kas liecina, ka grozījumi Satversmes tekstā nav obligāti, tomēr nolūkā nodrošināt juridiski iespējami korektu Satversmes normu iztulkošanu, Satversmē ir nepieciešams veikt izmaiņas, lai radītu pamatu iztulkot pastāvošās Satversmes normas atbilstoši Eiropas Kopienas tiesībām.

Grozījumu izdarīšana Satversmē ir nepieciešama, lai konstitucionālā līmenī noregulētu sekojošus ar Latvijas dalību Eiropas Savienībā saistītus jautājumus. Pirmkārt, pašlaik Satversmē nav skaidri noteikta valsts institūciju kompetences deleģēšanas iespēja starptautiskām institūcijām. Otrkārt, ir nepieciešams papildināt Satversmi, atrunājot ar Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā saistītos procesuālos jautājumus.

Grozījumu Latvijas Republikas Satversmē projekts izstrādāts, pamatojoties uz Ministru prezidenta 2001.gada 20.aprīļa rīkojumu Nr.147.

2. Normatīvā akta projekta būtība

Grozījumu projekts paredz izdarīt grozījumus Satversmes 68. un 79.pantā saistībā ar iespējamo Latvijas dalību Eiropas Savienībā, nodrošinot iespēju deleģēt daļu no valsts varas realizēšanas tiesībām starptautiskām institūcijām, kā arī īpaši atrunājot procedūru, kādā tiek apstiprināta Latvijas dalība Eiropas Savienībā. Satversmes papildināšana ar izstrādātajiem grozījumiem radītu pamatu iztulkot Satversmes normas kopsakarā ar Eiropas Kopienas tiesību normām, kā arī konstitucionālā līmenī nostiprinātu tautas nobalsošanas par dalību Eiropas Savienībā obligātumu. Ievērojot Satversmes veidošanās vēsturi un tās uzbūves īpatnības, Satversmes grozījumu izstrādes gaitā tika panākta konceptuāla vienošanās neveikt grozījumus Satversmes 1. un 2.pantā.

Projektā paredzēts papildināt Satversmes 68.pantu sekojošā redakcijā:

Pirmkārt, iekļaut Satversmes 68.panta pirmā daļā noteikumu, kas paredz, ka slēdzot starptautiskus līgumus, Latvija var deleģēt starptautiskām institūcijām daļu no valsts institūciju kompetences ar nosacījumu, ka deleģēšana tiek veikta nolūkā stiprināt demokrātiju. Atsevišķas valsts kompetences deleģēšana šādā redakcija liedz iespēju to deleģēt suverēnām valstīm vai nedemokrātiskām starptautiskām institūcijām, kā arī dod tiesības šādu kompetences deleģējumu atsaukt, ja institūciju darbība vairs neatbilst nolūkam, ar kādu Latvija valsts institūcijas kompetences deleģēšanu ir veikusi. Kompetences deleģēšanas atbilstību Satversmei kontrolē Satversmes tiesa, kurai ir ne tikai tiesības pasludināt kompetences deleģējumu par neatbilstošu Satversmei, bet arī tiesības interpretēt, vai kompetences deleģēšana varētu neatbilst Satversmei (preventīva loma).

Otrkārt, Satversmes 68.panta otro daļu izteikt, šobrīd esošo 68.pantu papildinot ar procedūru, kādā Saeima var apstiprināt starptautiskos līgumus, ar kuriem tiek deleģēta daļa no valsts institūciju kompetences. Šādus līgumus Saeima var apstiprināt ar 2/3 kvalificēto balsu vairākumu sēdēs, kurās piedalās ne mazāk kā 2/3 Saeimas locekļu.

Treškārt, 68.panta trešajā daļā noteikt, ka Latvijas dalība Eiropas Savienībā ir izlemjama tikai tautas nobalsošanā. Tas nozīmē, ka tautai pieder tiesības ne vien lemt par Latvijas iestāšanos, bet arī par izstāšanos no Eiropas Savienības, pie kam izstāšanās procedūrai jābūt tādai pat kā iestāšanās procedūrai. Skatot Satversmes 68.panta pirmās trīs daļas kopā, ir nepārprotami formulēts tas, ka tautas nobalsošana par Latvijas dalību citās starptautiskās organizācijās, piemēram NATO, nebūs nepieciešama. To ar kvalificēto balsu vairākumu būs tiesības izlemt Saeimai.

Ceturtkārt, Satversmes 68.panta ceturtajā daļā (un 79.panta otrajā daļā) tautai tiek nodotas tiesības izlemt par būtiskām izmaiņām Latvijas dalības nosacījumos Eiropas Savienībā, ja to pieprasa vismaz puse Saeimas locekļu. Šāds formulējums nodrošina iespēju noskaidrot tautas viedokli gadījumā, ja Eiropas Savienības konstitucionālā uzbūve mainās tik ļoti, ka rodas pamats apšaubīt, vai tauta atbalstītu Latvijas dalību būtiski mainītā Eiropas integrācijas formā,

	vienlaicīgi nodrošinot, ka tautas nobalsošana tiks rīkota tikai par ļoti nozīmīgiem Eiropas integrācijas jautājumiem (piemēram, par būtiskām izmaiņām Eiropas Savienības pamatlīgumos). Piedāvātais formulējums nepieļauj iespēju tautas nobalsošanai nodot jebkuru jautājumu (piemēram, Eiropas Savienības institūciju pieņemtos aktus – direktīvas, regulas utt.). Grozījumu projektā Satversmes 79.panta otrā daļa tiek papildināta, nosakot nepieciešamo kvorumu tautas balsojumam par Latvijas dalību Eiropas Savienībā vai būtiskām izmaiņām dalības nosacījumos. Būtisks ir lietotais termins "lēmums", kas norāda, ka balsojums notiek nevis par konkrētu juridisku dokumentu, bet gan par abstraktu jautājumu. Sīkāk par likumprojekta būtību skatīt klāt pievienotajā Satversmes grozījumu projekta teorētiskajā pamatojumā.

II Kāda var būt normatīvā akta ietekme uz sabiedrības un tautsaimniecības attīstību

1. Ietekme attiecībā uz makroekonomisko vidi	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar.
2. Ietekme uz uzņēmējdarbības vidi un administratīvo procedūru vienkāršošanu	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar.
3. Sociālo seku izvērtējums	Tiek pievērsta sabiedrības uzmanība Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā nozīmīgumam.
4. Ietekme uz vidi	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar.
5. Cita informācija	

III. Kāda var būt normatīvā akta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem

(tūkst. latu)

Rādītāji	Kārtējais gads	Nākamie trīs gadi			Vidēji piecu gadu laikā pēc kārtējā gada
1	2	3	4	5	6
1. Izmaiņas budžeta ieņēmumos	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar
2. Izmaiņas budžeta izdevumos	Normatīvā akta projekts šo	Normatīvā akta projekts šo jomu	Normatīvā akta projekts šo	Normatīvā akta projekts šo jomu	Normatīvā akta projekts šo

	jomu neskar	neskar	jomu neskar	neskar	jomu neskar
3. Finansiālā ietekme	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar
4. Prognozējamie kompensējošie pasākumi papildu izdevumu finansēšanai	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar
5. Detalizēts finansiālā pamatojuma aprēķins	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar
6. Cita informācija					

IV Kāda var būt normatīvā akta ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu

Kādi normatīvie akti – likumi un Ministru kabineta noteikumi papildus jāizdod un vai ir sagatavoti projekti. **Attiecībā uz Ministru kabineta noteikumiem (arī tiem, kuru izdošana ir paredzēta izstrādātajā likumprojektā) norāda to izdošanas mērķi un satura galvenos punktus, kā arī termiņu, kādā ir paredzēts šos noteikumus izstrādāt.**	Lai nodrošinātu visas Latvijas konstitucionālās iekārtas atbilstību Latvijas dalībai Eiropas Savienībā, un ņemot vērā Līguma par Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā parakstīšanas dienas tuvošanos, darba grupa ir izstrādājusi grozījumus likumā "Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu", kas nodrošinās leģitīmu Līguma parakstīšanu un jautājuma par Latvijas dalību Eiropas Savienībā nodošanu tautas nobalsošanai. Darba grupas dalībnieki nolēma negrozīt likumu "Saeimas kārtības rullis", uzskatot, ka jautājums par Latvijas dalību Eiropas Savienībā tautas nobalsošanai būs nododams lēmuma veidā atbilstoši Saeimas kārtības ruļļa 3.nodaļā "Pastāvīgo priekšlikumu izskatīšana" noteiktajai kārtībai. Lai nodrošinātu Latvijas konstitucionālās sistēmas saderību ar Eiropas Kopienas tiesībām būtu izstrādājumi grozījumi likumā "Par tiesu varu", paredzot Eiropas Kopienu tiesas īpašo statusu un norādot uz izmaiņām, kas līdz ar Latvijas dalību Eiropas Savienībā radīsies Latvijas tiesu juridiskajā statusā. Tāpat būtu nepieciešams izstrādāt atsevišķu likumu, kurā tiktu atrunāta Latvijas dalības Eiropas Savienībā ietekme uz Latvijas materiālo tiesību normām. Lai iespējams sekmīgi sagatavot izmaiņas Latvijas

	konstitucionālo tiesību sistēmā kopumā, ir nepieciešams jauns Ministru prezidenta rīkojums, kas pilnvarotu darba grupu izstrādāt minēto likumu grozījumus.

V Kādām Latvijas starptautiskajām saistībām atbilst normatīvais akts

1. Saistības pret Eiropas Savienību	Grozījumi Satversmē nodrošina piemērotu ietvaru Latvijas pakāpeniskai integrācijai Eiropas Savienībā, kā arī tuvina Latvijas esošo likumdošanu Eiropas Kopienas likumdošanai.
2. Saistības pret citām starptautiskajām organizācijām	Izstrādātais Satversmes grozījumu projekts paredz iespēju, nolūkā stiprināt demokrātiju, deleģēt daļu no valsts institūciju kompetences starptautiskajām institūcijām. Šādu līgumu apstiprināšanu veic Saeima ar kvalificēto balsu vairākumu.
3. Atbilstības izvērtējuma tabula	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar.
Attiecīgie EK tiesību akti un citi dokumenti (piemēram, Eiropas Kopienu tiesas spriedumi, vadlīnijas u.tml.), numurs, pieņemšanas datums, nosaukums, publikācija	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar.

VI Kādas konsultācijas notikušas, sagatavojot normatīvo aktu projektu

1. Ar kurām nevalstiskajām organizācijām ir notikušas konsultācijas **2. Konsultācijas ar starptautiskajiem konsultantiem**	2001.gada 23.novembrī Rīgā tika organizēta starptautiska zinātniskā konference "Latvijas suverenitāte un dalība Eiropas Savienībā", kurā piedalījās Latvijas un ārvalstu (Vācijas, Igaunijas, Lietuvas) konstitucionālo tiesību speciālisti, kā arī pārstāvji no nevalstiskām organizācijām un Eiropas Komisijas delegācijas Latvijā.

VII Kā tiks nodrošināta normatīvā akta izpilde

1. Kā tiks nodrošināta tiesību akta izpilde no valsts puses – vai tiek radītas jaunas valsts institūcijas vai paplašinātas esošo institūciju funkcijas	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar.
2. Kā indivīds var aizstāvēt savas tiesības, ja likums viņu ierobežo	Normatīvā akta projekts šo jomu neskar.

Tieslietu ministrs A. Aksenoks

Tieslietu ministrs	Valsts sekretāra p.i.	Valsts sekretāra vietn. likumdošanas jautājumos	Par kontroli atbildīgā persona	Par projektu atbildīgā persona
A.Aksenoks	M.Sauļūna	G.Kūtris	I.Brazauska	M.Paeglīte

13.01.2003 13:16
1 237
Tieslietu ministrijas Eiropas lietu departamenta
Eiropas tiesību nodaļas vadītāja M.Paeglīte

7 036 728, Maija.Paeglite@tm.gov.lv

Fakss: 7 211 720